

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Posudek vedoucího práce

na diplomovou práci Ireny Čížkové

Individuální charakteristiky řečového rytmu ve čtených hlasatelstvích v ruštině

Diplomová práce Ireny Čížkové je zaměřena na oblast řečové produkce. Zabývá se hledáním individuálních temporálních charakteristik v řeči rodilých Rusů. Využívá tzv. globálních temporálních ukazatelů (obvykle méně přesně označovaných jako ukazatele rytmické). Globální temporální ukazatele jsou kontroverzním kvantitativním nástrojem, který má řadu zastánců i odpůrců, a diplomantka se ujala úkolu čistě prakticky ověřit možnosti těchto ukazatelů při odlišování jednoho mluvčího od jiného. K tradičně užívaným ukazatelům pak ještě přidává analýzu poměrů trvání přízvukných a nepřízvukných vokálů.

Co do struktury obsahuje předložená práce všechny formální náležitosti. Je také jasně a přehledně členěna a jednotlivé části (viz obsah) odpovídají současným konvencím prezentace empirických studií. Úvodní oddíl logicky představuje obecné zarámování problematiky a správně vyzdvihuje důležité aspekty zkoumání rytmu řeči. Na s. 14 jsou uvedeny dvě citace týkající se rytmu řeči – Potapov (2004: 13) a Palková (1994: 285). Diplomantka poznamenává, že se nepatrně názorově liší. Tato poznámka vyžaduje širší rozvedení. Týkají se obě citace opravdu téhož, aby bylo možno demonstrovat názorovou odlišnost?

Autorka správně postupuje od poznámek obecných ke konkretizaci v ruštině (oddíl 2.7). Ne všechny náměty týkající se ruštiny jsou sice relevantní z hlediska výzkumného úkolu, ovšem vzhledem k absenci analogických studií z oblasti rusistiky je toto pochopitelné. Na s. 45 uprostřed uvažuje diplomantka o termínu *fonetické slovo* a v této souvislosti podotýká: „Termín ... pak může být trochu zavádějící, jelikož se ve skutečnosti nemusí vždy jednat o jedno samostatné slovo“. Mohla by v rámci obhajoby vysvětlit, jak by definovala *slovo*?

Je chvályhodné, že v citované literatuře nacházíme i autory české (např. s. 12-14, 22), jejichž práce je často znevýhodněna současnými preferencemi pro anglo-americký nebo alespoň anglicky prezentovaný výzkum. Přitom je evidentní, že příspěvky Mukařovského, Červenky nebo Palkové velmi dobře snesou světové srovnání. Autorka posuzuje jak domácí, tak zahraniční literaturu s porozuměním. Za určitý formální nedostatek považuji to, že obrázky a grafy v druhé kapitole mají legendy postrádající odkaz na zdroj (např. s. 29, 36 a dále). Přejímání obrázků, grafů a tabulek, byť adaptovaných, je nutno v legendách důsledně avizovat.

Popis metodiky ve třetí kapitole zahajuje diplomantka formulováním hypotéz. Popis je jasný, přehledně prezentovaný a obsahuje všechny potřebné údaje. Autorka dokládá metodologickou problematiku i názornými příklady (s. 54). Výsledky na s. 57-76 jsou taktéž přehledné a systematické. Pohled na jednotlivé ukazatele je ilustrován v grafech a řádně okomentován. Nalezené rozdíly jsou testovány adekvátními statistickými metodami. Prezentace výsledků vrcholí lineární diskriminační analýzou, v níž jsou použity nejúspěšnější nalezené ukazatele. I u této pokročilejší metody autorka postupuje s porozuměním a prokazuje schopnost reagovat na potřeby výzkumného úkolu a osvojit si techniky potřebné k jeho řešení.

V diskusi se autorka snaží postihnout podstatné momenty svých analýz a usouvztažnit je s vědomostmi, nabytými při studiu a četbě odborné literatury. Postupuje vcelku správně, ovšem např. vysvětlování výše hodnot trvání přízvučných a nepřízvučných vokálů pomocí parametru DC (s. 77 dole) bude vyžadovat obhájení.

Diplomantka si je vědoma určitých omezení svého výzkumu a správně na ně upozorňuje. Stejně chvályhodné je i to, že do práce zařadila také anglickou verzi nejdůležitějších závěrů.

Celkově je z předložené práce patrné autorčino nadání pro práci s jazykem a schopnost soustředěně řešit zadaný úkol. Konstatuji tedy, že diplomová práce Ireny Čížkové svým obsahem i rozsahem vyhověla požadavkům kladeným na diplomové práce magisterského studia. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 11. 6. 2015

.....

doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.